

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Janou Volkovou ve věci

žalobce: D. R., narozený X
státní příslušnost Moldavská republika
zastoupený advokátem Mgr. Ondřejem Zaorálkem
sídlem Kpt. Vajdy 3046/2, 70030 Ostrava

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 3. 2023, č. j. OAM-17/LE-BA01-K01-2023,
ve věci mezinárodní ochrany,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 3. 2023, č. j. OAM-17/LE-BA01-K01-2023, **se ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ondřeji Zaorálkovi, advokátovi, **se nepřiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce je státním příslušníkem Moldavské republiky a dne 21. 1. 2023 podal v České republice žádost o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný rozhodnutím ze dne 14. 3. 2023, č. j. OAM-17/LE-BA01-K01-2023 (dále jen „napadené rozhodnutí“) rozhodl tak, že se žalobci mezinárodní ochrana podle § 12 až § 14b zákona číslo 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“) neuděluje.
2. Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce dne 29. 3. 2023 u Krajského soudu v Ostravě včasnou žalobu, ve které navrhoval, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil.

II. Žaloba

3. Žalobce v žalobě namítl, že byla zkrácena jeho práva coby žadatele o udělení mezinárodní ochrany, v důsledku čehož mu hrozí závažná újma. Podle žalobce žalovaný v řízení porušil zásadu materiální pravdy, nezjistil přesně a úplně skutkový stav a neprovedl řádně všechna potřebná šetření. Žalobce vyjádřil přesvědčení, že by mu v případě návratu do země původu hrozilo odsouzení u vojenského tribunálu, neboť odmítl uposlechnout vojenský příkaz k rozhánění demonstrací a je tedy pronásledován ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalobce zdůraznil, že odmítnutím uposlechnutí rozkazu k rozhánění demonstrací projevil svůj politický názor a je přesvědčen, že právo shromažďovací by nemělo být upíráno ani politickým odpůrcům, jak se v zemi jeho původu občas děje.
4. Žalobce dále uvážil o správnosti zařazení Moldavska mezi bezpečné země původu a poukázal na to, že část země je pod vládou separatistů a v případě žalobce je možné, že bude souzen jejich podporovateli. Moldavsko má podle žalobce rovněž nedostatky v oblasti soudnictví, porušování lidských práv, četného diskriminačního stíhání, má neúčinné prostředky nápravy porušování lidských práv a v individuálních případech dochází k pronásledování, mučení a jinému nelidskému zacházení a trestání, což musí být žalovanému známo s ohledem na rozsáhlou judikaturu Evropského soudního dvora.
5. Pokud žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí poukazoval na nevěrohodnost jeho tvrzení s ohledem na rozpory ohledně konání voleb, tak šlo podle žalobce o nesprávný výklad jeho tvrzení. Volby se sice konaly až v červenci, nicméně volební demonstrace se vždy konají před volbami. V případě předmětné demonstrace v únoru tak sice nešlo o pravou předvolební demonstraci, nicméně politická situace k vyhlášení předčasných voleb v dubnu jistě směřovala a její součástí byly demonstrace. Pokud tedy demonstrace vedly k vyhlášení předčasných voleb, mají s volbami úzkou souvislost a lze je označit za demonstrace volební.

III. Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný v písemném vyjádření navrhl zamítnutí žaloby. Žalovaný nesouhlasil s obsahem žaloby a vyjádřil přesvědčení, že vzal při rozhodování v úvahu všechny skutečnosti tvrzené žalobcem, přihlédl k nim a shromáždil dostupné adekvátní informace o situaci v zemi jeho původu. Žalovaný upozornil, že žádost žalobce nebyla zamítnuta podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, ale bylo rozhodnuto meritorně. Žalovaný dále poukázal na to, že žalobce vstoupil na území České republiky více než rok předtím, než zde požádal o udělení mezinárodní ochrany. Žádost o udělení mezinárodní ochrany je podle žalovaného zjevnou snahou vyhnout se hrozícímu vyhoštění.

IV. Doplnění žaloby

7. Žalobce následně prostřednictvím ustanoveného zástupce doplnil dne 30. 7. 2023 žalobu [po uplynutí lhůty pro rozšiřování žalobních bodů podle § 71 odst. 2 ve spojení s § 72 odst. 1

zákonu číslo 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též jen „s. ř. s.“), prodloužené o dobu, po kterou probíhalo dílčí řízení o ustanovení zástupce žalobci]. V doplnění žaloby opět zpochybnil zařazení Moldavské republiky mezi bezpečné země původu ve smyslu vyhlášky Ministerstva vnitra číslo 328/2015 Sb. s tím, že žalovaný si neopatřil dostatečné množství aktuálních a relevantních informací o této zemi a nezjistil tak skutkový stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti. V této souvislosti žalobce žalovanému vytýkal, že nehodnotil situaci v kontextu aktuálního dění úzce souvisejícího s ruskou invazí na Ukrajině, které je podle žalobce způsobitelné vyvrátit hodnocení Moldavské republiky jakožto bezpečné země původu. V souvislosti se zahájenou protiofenzívou na Ukrajině lze podle žalobce očekávat zvýšení napětí v celé Moldavské republice v důsledku snah proruský smýšlejících obyvatel vyvolat zde nepokoje. Celkové napětí ve společnosti bude rovněž zvýšeno v důsledku vyhoštění 45 diplomatů a dalších zaměstnanců ambasády Ruské federace v Kišiněvě. Situace v Moldavské republice je podle žalobce velmi nestabilní a lze očekávat její zhoršení, což je způsobitelné obhájit závěr, že Moldavská republika v současné době není bezpečnou zemí původu.

8. Žalobce se dále vyjádřil k údajným rozporům, na které poukazoval žalovaný v napadeném rozhodnutí a namítl, že žalovaný měl dát žalobci možnost tyto nesrovnalosti vysvětlit, a to například provedením doplňujícího pohovoru, při kterém žadatele konfrontuje se svými pochybnostmi. Jestliže tak správní orgán neučinil a hlavním důvodem, o který je opřeno jeho rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany, je závěr o nevěrohodnosti výpovědi žalobce, jedná se podle žalobce o podstatné porušení ustanovení o řízení. Žalobce zdůraznil své obavy z postavení před vojenský tribunál a následného odsouzení a vyjádřil přesvědčení, že žalovaný otázku pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu vyhodnotil nesprávně. Žalobce v této souvislosti poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2020, sp. zn. 3 Azs 15/2020, podle kterého *„Negativní postoj žadatele o mezinárodní ochranu, byť není veřejně vyjádřený, k užívání násilí a k jiným nedemokratickým praktikám politické strany může v některých případech zakládat odůvodněný strach z pronásledování pro zastávání určitých politických názorů [§ 12 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu], respektive může být důvodem pronásledování pro existenci přesvědčení ohledně postupu původců pronásledování ve smyslu čl. 10 odst. 1 písm. e) směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2011/95/EU (kvalifikační směrnice).“* Podle žalobce jím vyjádřený negativní postoj k páchání násilí při pokojné demonstraci spočívající v neuposlechnutí rozkazu a následného odchodu z armády v něm zakládá odůvodněný strach z pronásledování pro zastávání určitých politických názorů.

V. Skutečnosti zjištěné ze správního spisu

9. Žalobce podal v České republice dne 21. 1. 2023 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Stalo se tak poté, kdy byl žalobce rozhodnutím odboru cizinecké policie ze dne 14. 1. 2023 zajištěn za účelem správního vyhoštění, které mu bylo uloženo již v roce 2021.
10. Žalobce poskytl dne 14. 2. 2023 k žádosti základní údaje a mimo jiné uvedl, že nebyl členem politické strany, nebyl nijak politicky aktivní a z Moldavska vycestoval v říjnu 2021 přes Rumunsko, Maďarsko a Slovensko do České republiky. K důvodům žádosti žalobce uvedl, že má v Moldavsku problémy, proto musel odjet. Je vojákem z povolání a když byly parlamentní volby, tak měl stát u parlamentu a rozhánět lidi při demonstracích. Bylo jim řečeno, že mají zasáhnout. Žalobce řekl, že toto dělat nebude, vůbec tam nešel a za dva měsíce utekl, protože jim bylo řečeno, že před tribunál půjdou ti, kteří nešli před parlament. Při následném pohovoru z téhož dne žalobce podle protokolu uvedl, že k demonstracím mělo

dojít v únoru a žalobce ukončil kontrakt asi 12. 5. 2021. Žádný problém v souvislosti s ukončením kontraktu nebyl, ale za měsíc a půl po ukončení kontraktu přišel dopis, že věc otevírají, že bude probíhat šerení. V dopise bylo napsáno, že neuposlechli příkaz a půjdou před tribunál, kde mu hrozí 5 let. Na dotaz ohledně vyhoštění z České republiky v listopadu 2021 žalobce uvedl, že se bál vrátit, situace v Moldavsku se zhoršila. V Moldavsku začala mobilizace a kdyby se měl vrátit, byl by zapsán do mobilizace.

11. Žalovaný doplnil podklady o zprávu ČTK ze dne 1. 11. 2022 (Prezidentka: „Moldavsko zůstane prozápadní i přes energetické vydírání Ruska“), zprávu Spolkového úřadu pro migraci a uprchlíky (BAMF) z června 2021, informaci Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 8. 2. 2023 („Aktuální dopady konfliktu na Ukrajině, protivládní protesty a přístup státních úřadů, přístup k základní zdravotní péči“), informace odboru azylové a migrační politiky (OAMP) ze dne 2. 9. 2022 („Situace v Podněstří“), ze dne 12. 7. 2022 („Bezpečnostní a politické situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv“), ze dne 1. 7. 2022 („Hodnocení Moldavska jako bezpečné země původu“) a ze dne 15. 2. 2023 („Aktuální otázky, Vztahy s Podněstřím, opozice v Podněstří, stará Šór v Moldavsku“).
12. Napadeným rozhodnutím rozhodl žalovaný o žádosti žalobce o žádosti o mezinárodní ochranu tak, že se žalobci mezinárodní ochrana podle § 12 až § 14b zákona o azylu neuděluje. Vysvětlil jednotlivé důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 až § 14b zákona o azylu a u každého z nich vysvětlil, z jakých důvodů žalobce podmínky jednotlivých azylových důvodů nesplňuje. Žalovaný dále uvedl, že má vážné pochybnosti o pravdivosti tvrzení žalobce s tím, že podle zpráv o Moldavsku se zde předčasné volby konaly v červenci 2021 a nikoliv v únoru, navíc byly vyhlášeny až v dubnu, což podle žalovaného popírá tvrzení žalobce o demonstracích před parlamentem v době parlamentních voleb v únoru 2021, kdy volby ještě nebyly ani vyhlášeny. Tyto volby navíc byly podle OBSE dobře organizované a široce respektovaly politickou soutěž a základní svobody. Žalovaný dále poukázal na to, že stát a ústava zaručují v Moldavsku svobodu shromažďování a sdružování a tato pravidla jsou v praxi obvykle respektována, demonstrace a protestní pochody probíhají pokojně a jsou časté, především v hlavním městě Kišiněvě. Zprávy o použití nepřiměřených prostředků ze strany policie a bezpečnostních sil se vyskytují pouze ojediněle (při demonstraci v roce 2020 byl použit slzný plyn). Obavy žalobce z postavení před soudní tribunál považuje žalovaný za ničím nepodloženou domněnku. K obavám žalobce z mobilizace žalovaný uvedl, že snaha vyhnout se nástupu do armády není sama o sobě důvodem pro udělení azylu. Zatím navíc nic nenasvědčuje tomu, že by mělo dojít k přenesení válečných operací z Ukrajiny na Moldavsko.

VI. Jednání před krajským soudem, první rozsudek krajského soudu

13. Krajský soud doplnil dokazování důkazy označenými žalobcem. Konkrétně se jedná o diplom osvědčující, že žalobce byl vojákem, zprávu ČTK ze dne 27. 7. 2023, týkající se protiofenzívy ukrajinské armády v doněcké a záporožské oblasti, ze které však krajský soud žádnou pro věc právně významnou skutečnost nezjistil (zpráva se Moldavska netýká) a o účastnický výslech žalobce. Z výpovědi žalobce při jednání soudu, které se uskutečnilo dne 31. 7. 2023, krajský soud zjistil, že byl v roce 2021 profesionálním vojákem a měl pod sebou dalších asi 15 vojáků. Byla povolena demonstrace proti parlamentu a žalobce na ní měl pomáhat udržet pořádek. Měli povolení užít slzný plyn a pendreky. Žalobce a 6 dalších osob z jeho skupiny odmítli tuto práci provést, oznámili to nejbližšímu nadřízenému, který trval na splnění rozkazu a když do akce nešli, tak jim řekl, že se to bude řešit. Na 10 dní byli

omezení na osobní svobodě ve vojenské věznici, potom je sice propustili, ale jejich nadřizený oznámil věc soudu. To se dozvěděl ze dvou dopisů od soudu. Byl předvolán k soudu na konkrétní den, ale nešel tam, chvíli se skrýval v Moldavsku a poté odešel ze země do České republiky. Měl tady kamarády a vzdálenější rodinu, která zde žije již 20 let. O azyl žádal proto, že kdyby se vrátil, tak by dostal nejméně 5 let a měl by zkažený celý život. Předtím o této možnosti nevěděl. Pokud by o této možnosti věděl, tak by požádal ihned.

14. Rozsudkem ze dne 7. 8. 2023, č. j. 20 Az 7/2023-66 (dále jen „rozsudek ze dne 7. 8. 2023“), rozhodl krajský soud tak, že žalobu žalobce zamítl. Uvedl, že na rozdíl od žalovaného neshledal důvod dále polemizovat nad pravdivostí azylového příběhu žalobce (v tomto směru sdílel některé dílčí výhrady žalobce, zejména pokud jde o nedostatečnou snahu žalovaného rozporů ve výpovědích objasnit ještě ve správním řízení), protože i kdyby byla tvrzení žalobce v plném rozsahu pravdivá, důvod pro udělení mezinárodní ochrany by nezakládala.
15. Hrozbu pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu netvoří skutečnost, že proti žadateli o azyl může být nebo dokonce už bylo zahájeno trestní řízení v zemi původu. To dokonce ani v případě, že pochází ze země, jejíž justiční systém nedosahuje běžné úrovně západních právních států. Krajský soud odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a shledal, že se žalovaný podrobně zabýval soudnictvím a ochranou práv v Moldavsku. Závěry žalovaného podle něj mají oporu v podkladech, které jsou dostatečně aktuální a spolehlivé a čerpají z množství zdrojů.
16. To, že v Moldavsku dochází k porušování lidských práv ještě nenasvědčuje tomu, že se jedná o systémový problém a že by žalobci hrozilo reálné nebezpečí. Z jeho azylového příběhu nevyplývá, že by odmítnutím vykonat vojenský rozkaz vyjádřil politický postoj proti porušování svobody shromažďování v Moldavsku. Kromě toho, i když je situace v Moldavsku s ohledem na konflikt na Ukrajině napjatá, krajský soud v době vyhlášení rozsudku neměl žádné indicie o tom, že by se konflikt měl rozšířit na území Moldavska. Na základě dosavadních informací je zde bezpečnost situace prozatím ustálená a stabilní. V případě návratu žalobci nehrozí nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu. Závěrem krajský soud poznamenal, že řízení u Soudního dvora EU o předběžné otázce podané Krajským soudem v Brně (ve věci C-406/22) se týká jiné právní otázky (zda členský stát může označit určitou zemi jako bezpečnou zemi původu jenom částečně). Nikdo na národní ani unijní úrovni však nezpochybňoval stabilní ochranu základních práv a politických svobod na území pod kontrolou moldavských státních orgánů.

VII. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 6. 2024, č. j. 8 Azs 232/2023-55

17. Proti rozsudku krajského soudu ze dne 7. 8. 2023 brojil žalobce kasační stížností. Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 28. 6. 2024, č. j. 8 Azs 232/2023-55 (dále jen „zrušující rozsudek“), rozsudek krajského soudu ze dne 7. 8. 2023 zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.
18. Nejvyšší správní soud shledal, že pro posouzení námitek žalobce jsou klíčové dvě základní otázky. V první řadě je třeba vyjasnit, zda je odmítnutí uposlechnutí rozkazu na rozeznání demonstrace projevem politického přesvědčení a jedná se tedy o azylově relevantní důvod. V návaznosti na to je třeba posoudit, zda hrozí za tento projev žalobci pronásledování. V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že je potřeba odlišit posuzování odůvodněného strachu z pronásledování od posuzování obsahu činu žalobce jako potenciálního důvodu

pronásledování. Relevantní je samozřejmě i to, zda existuje příčinná souvislost mezi pronásledováním a důvody pronásledování, uvedené dva kroky posuzování však nelze směřovat.

19. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu i samotná neochota spolupracovat může být projevem politického přesvědčení. Podobně mohl být žalobce pronásledován za to, že odmítl rozkaz jako voják z povolání od svého přímého nadřízeného a odmítal se podílet na násilných a jiných praktikách, které po něm byli vyžadovány. Žalobce byl podle jeho tvrzení, které krajský soud nezpochybnil, omezen na osobní svobodě ve vojenské věznici v důsledku tohoto činu a byl opakovaně předvolán k soudu, kde mu hrozí trestní stíhání. Nelze vyloučit, že mu v jeho zemi původu může být připisované určité politické přesvědčení na základě kterého mu může hrozit pronásledování. Odmítnutí uposlechnout rozkaz k rozeznání politické demonstrace tudíž může být politickým projevem ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu.
20. To, že žalobce své odmítnutí uposlechnout rozkaz označil jako projev politického přesvědčení až v soudním řízení nehraje roli, protože odmítnutí samotné pouze svým obsahem může být považováno za projev politického přesvědčení. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 3 Azs 15/2020-84, politické přesvědčení může být vyslovené nebo skryté a jako jeho projev může být někdy považována i pasivita, nebo odmítnutí rozkazu. Žalobce již při prvním pohovoru popsal skutkové okolnosti – tedy, že odmítl uposlechnout rozkaz na rozeznání demonstrace a čelil kvůli tomu potížím ze strany státu. Je úlohou správního orgánu, aby skutkové okolnosti, tak jak je popsal žalobce, právně kvalifikoval.
21. Vzhledem k tomu, že krajský soud v rozsudku ze dne 7. 8. 2023 kategoricky uzavřel, že odmítnutí uposlechnutí rozkazu nemůže být projevem politického přesvědčení, nepovažoval hrozbu trestního stíhání za azylově relevantní. Krajský soud totiž skončil svůj přezkum týkající se odmítnutí rozkazu k rozeznání demonstrace jako projevu politického projevu již při prvním kroku, tedy usoudil, že se o politický projev nejedná a není dán azylově relevantní důvod. Z tohoto důvodu ani náležitě nepřezkoumával, jestli hrozilo za tento projev žalobci pronásledování. Vyšel pouze z toho, že hrozba trestního stíhání či již zahájené stíhání může být sama o sobě azylově relevantní, v případech, kdy je z konkrétních skutečností patrné, že u žadatele se okolnosti jeho stíhání či možného stíhání v nežádoucím směru významně a s velmi tíživými důsledky pro sféru jeho základních práv vymykají obvyklým standardům země původu, např. proto, že stíhání je vedeno z účelových politických důvodů, přičemž prostředky k nápravě takto účelového trestního stíhání a na ochranu stíhaného v zemi původu nejsou k dispozici či jsou neúčinné (např. rozsudek NSS ze dne 12. 4. 2012, č. j. 7 Azs 9/2012-46). Protože odmítl, že by odmítnutí rozkazu mohlo být projevem politického názoru, nezkoumal, jestli je žalobcův strach odůvodněný a jestli jemu hrozící újma v podobě trestního stíhání dosahuje intenzitu pronásledování.
22. Výše uvedené pochybení krajského soudu se pak promítá i do posouzení námitky žalobce, který tvrdil, že žalovaný porušil zásadu materiální pravdy, nezjistil přesně a úplně skutkový stav a neprovedl všechna potřebná šetření. Krajský soud dal žalobci v tomto směru částečně za pravdu a v obecné rovině uznal, že žalovaný nepostupoval tak, aby objasnil rozpory ve výpovědích žalobce ještě ve správním řízení. Protože krajský soud dospěl k nesprávnému právnímu závěru, že i kdyby byla tvrzení žalobce v plném rozsahu pravdivá, důvod pro udělení mezinárodní ochrany by nezakládala, detailně již nezkoumal, jestli závěry

žalovaného mají oporu ve správním spisu a jestli je skutečně příběh žalobce věrohodný. Ani tyto závěry krajského soudu nicméně s ohledem na výše uvedené nemohou obstát a na krajském soudu tedy bude, aby se v důsledku jiného právního posouzení plynoucího z tohoto zrušujícího rozsudku otázkou zjištěného skutkového stavu opětovně zabýval.

VIII. Posouzení věci krajským soudem

23. Krajský soud v Ostravě přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 32 odst. 9 zákona o azylu. Krajský soud rozhodl ve věci bez jednání, neboť pro takový postup byly splněny podmínky stanovené v § 51 odst. 1 s. ř. s.
24. Žaloba je důvodná.
25. Krajský soud přezkoumával napadené rozhodnutí za situace, kdy ve věci již rozhodoval Nejvyšší správní soud. Ten ve zrušujícím rozsudku vyslovil, že pro řádné posouzení věci je v první řadě třeba vyjasnit, zda je odmítnutí uposlechnutí rozkazu na rozeznání demonstrace projevem politického přesvědčení a jedná se tedy o azylově relevantní důvod. Tuto otázku následně sám Nejvyšší správní soud zodpověděl a dospěl k závěru, že *„odmítne-li voják uposlechnout rozkaz přímo nadřízeného k rozeznání demonstrace, může to být azylově relevantním projevem politického názoru ve smyslu § 12 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu“*. Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku dále uvedl, že v návaznosti na to je třeba posoudit, zda hrozí za tento projev žalobci pronásledování, přičemž je potřeba odlišit posuzování odůvodněného strachu z pronásledování od posuzování obsahu činu žalobce jako potenciálního důvodu pronásledování.
26. Krajský soud měl tedy s ohledem na shora uvedenou judikaturu postaveno najisto, že odmítnutí rozkazu vojákem může být azylově relevantním důvodem. Následně tedy – veden závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu – zkoumal, zda žalovaný zjistil skutkový stav věci v takovém rozsahu, aby krajský soud mohl samostatně posoudit, zda žalobci hrozí ve vlasti pronásledování. Zjistil, že tomu tak není. Žalovaný na straně 6 napadeného rozhodnutí postavil svou argumentaci na rozporech mezi výpovědí žalobce a skutečnostmi zjištěnými z jemu dostupných informací o Moldavsku. Vystavěl svou argumentaci např. na tom, že žalobce nejprve tvrdil, že měl rozhánět demonstranty v době, kdy byly parlamentní volby, následně v únoru 2021, tyto skutečnosti pak srovnával se zjištěními informacemi o Moldavsku. Uvedl, že volby se konaly v červenci a nikoli v únoru 2021, byly vyhlášeny v dubnu, což definitivně popírá tvrzení žalobce. Žalovaný tak shledal, že má vážné pochybnosti o pravdivosti tvrzení uvedených žalobcem. Poukázal však na nesrovnalosti v tvrzeních žalobce, aniž by žalobce s těmito rozpory jakkoli konfrontoval a umožnil mu je vysvětlit, neprovedl doplňující pohovor. Žalobce se tak zcela správně v žalobě proti tomuto postupu bránil a odkázal na judikaturu soudů rozhodujících ve správním soudnictví, konkrétně na rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 12. 6. 2020, č. j. 43 Az 9/2019-38, podle kterého pokud správní orgán shledá ve výpovědi žadatele (provedené při pohovoru dle § 23 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu) o udělení mezinárodní ochrany natolik zásadní nesrovnalosti, že ji považuje za nevěrohodnou, musí dát žadateli možnost tyto nesrovnalosti vysvětlit, a to například provedením doplňujícího pohovoru, při kterém žadatele konfrontuje se svými pochybnostmi. Jestliže tak správní orgán neučiní a hlavním důvodem, o který je opřeno rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany, je závěr o nevěrohodnosti výpovědi žadatele, jedná se o podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, které mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Krajský soud se plně ztotožňuje s uvedenými závěry.

27. Krajský soud odkazuje na ustálenou judikaturu správních soudů, např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2023, č. j. 4 Azs 30/2023-24. V něm Nejvyšší správní soud upozornil, že pokud jde o důkazní povinnost žadatele o mezinárodní ochranu, obecně platí, že není jeho povinností, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpověď; je naopak povinností žalovaného, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele vyvracejí či zpochybňují (viz rozsudek NSS ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57). To koresponduje čl. 4 odst. 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. 12. 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“). Podle něj nevyžadují tvrzení žadatele důkazy, pokud:
- a) žadatel vynaložil skutečné úsilí, aby svou žádost odůvodnil;
 - b) žadatel předložil všechny náležitosti, které měl k dispozici, a **podal uspokojivé vysvětlení ohledně jiných chybějících náležitostí**;
 - c) prohlášení žadatele byla shledána souvislými a hodnověrnými a nejsou v rozporu s dostupnými zvláštními i obecnými informacemi o případu žadatele;
 - d) žadatel požádal o mezinárodní ochranu v nejkratším možném čase, ledaže může prokázat dobrý důvod, proč tak neučinil;
 - e) byla zjištěna celková hodnověrnost žadatele.
28. V nyní posuzované věci žalovaný neumožnil žalobci, aby uspokojivé vysvětlení podal. Žalobce netušil, jaké nesrovnalosti žalovaný ve věci zohlední a že na nich postaví své rozhodnutí. Žalobce v této věci neměl možnost se účinně bránit a tvrzené rozpory vysvětlit, jelikož jej s pochybnostmi žalovaný neseznámil a nedal mu prostor k jakékoli obraně. Takový postup nelze v této věci aprobovat.
29. Výpověď žalobce je pro řádné posouzení věci zcela zásadní, teprve poté, co žalobce bude mít možnost se ve věci vyjádřit, může žalovaný učinit řádný závěr o tom, zda je jeho výpověď věrohodná či nikoli. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 25. 6. 2015, č. j. 4 Azs 71/2015-54, vyslovil, že *„[j]edním ze znaků azylového řízení je důkazní nouze na straně žadatele, který běžně nemá k dispozici dostatečné podklady k tomu, aby zcela prokázal svůj azylový příběh. Věrohodná výpověď žadatele je proto dostatečným důkazním prostředkem, kterým žadatel prokazuje pronásledování vlastní osoby. Pokud má správní orgán ohledně předestřenému příběhu pochybnosti, je na něm, aby shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele vyvracejí či zpochybňují.“* Je potom na správním orgánu, aby v případě pochybností prokázal, že žadatelem poskytnutá výpověď není stran věrohodnosti dostatečná.
30. Žalovaný v nyní řešené věci dosud nemohl dospět k závěru, že se události neudály tak, jak tvrdí žalobce. Tím, že žalovaný žalobce nekonfrontoval s nejasnostmi, nemohl přesvědčivě argumentovat tím, že tvrzení žalobce nejsou pravdivá. Nelze totiž předem předvídat, že by žalobce nepřišel s racionálním vysvětlením rozporných skutečností. Krajský soud připomíná, že podle ustálené judikatury správních soudů *„pokud je byt' jen přiměřeně pravděpodobné, že tvrzení žadatele o mezinárodní ochranu je pravdivé či že se určitá skutečnost udála tak, jak uvádí žadatel, správní orgán nesmí toto tvrzení prohlásit za nevěrohodné a vyloučit*

jej z dalšího posuzování; naopak, musí toto tvrzení vzít v potaz při celkovém posouzení odůvodněnosti žádosti a přiřadit mu patřičnou váhu“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2016, č. j. 1 Azs 111/2016-32). Z uvedených důvodů je třeba na výpověď žalobce klást důraz a vyjádření mu umožnit.

31. Skutkový stav tak žalovaný nezjistil dostatečně, a pokud by krajský soud chtěl věc žalobce posoudit již nyní, musel by skutkový stav zcela zásadním způsobem doplnit. Nejednalo by se však o doplnění skutkového stavu malého rozsahu, ale krajský soud by musel detailně objasnit rozpory vzniklé ve správním řízení, obsáhle doplnit podklady a dokazování, zajistit aktuální zprávy týkající se Moldavska. K tomuto postupu proto krajský soud nepřistoupil. Při své úvaze se řídil usnesením rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 5. 2017, č. j. 10 As 24/2015-71, publ. pod č. 3577/2017 Sb. NSS, který vyslovil, že pokud krajský soud dospěje k závěru, že nedostatky ve zjištění skutkového stavu jsou takového rozsahu, že jejich odstraňování by znamenalo nahradit činnost správních orgánů, uloží soud tuto povinnost správnímu orgánu podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Ve věci žalobce by se nejednalo o pouhé vyjasnění detailů, ale je třeba nová výpověď žalobce, její srovnání s podrobnými informacemi o Moldavsku, protože právě na jejich základě žalovaný vyvrací tvrzení žalobce. Taktéž bude třeba skutkový stav doplnit s ohledem na závěry Nejvyššího správního soudu ve zrušujícím rozsudku. Krajský soud nemůže nyní věc rozhodnout i s ohledem na vnitřní rozpornost napadeného rozhodnutí. Žalovaný na straně 6 napadeného rozhodnutí shledal, že tvrzení žalobce nejsou pravdivá, tedy učinil závěr o nevěrohodnosti azylového příběhu žalobce, následně však věc řešil, jako kdyby azylový příběh žalobce věrohodný byl a zabýval možností ochrany žalobce ve vlasti a dalším posouzením věci. Tím vznikla vnitřní nelogičnost napadeného rozhodnutí. Pokud žalovaný neměl vyjasněno, zda žalobci cokoli hrozí, jelikož považoval jeho tvrzení za nepravdivá, nemohl uvážit o tom, zda funguje právní systém v Moldavsku správně či zda jsou v zemi dodržována lidská práva. Krajský soud by tak musel na místo žalovaného sám doplnit dokazování a podklady rozhodnutí v takovém rozsahu, aby plně nahradil činnost a úvahy žalovaného a sám mohl učinit závěr o tom, zda je azylový příběh žalobce věrohodný či nikoli, případně zda žalobci hrozí pronásledování. Z uvedených důvodů k tomuto postupu nepřikročil.
32. Krajský soud dodává, že žalovaný argumentoval v napadeném rozhodnutí tím, že žalobce nepředložil žádné dokumenty na podporu svých tvrzení. To učinil žalobce až v průběhu soudního řízení. Těmito podklady bude mít žalovaný povinnost se taktéž ve správním řízení zabývat, musí zhodnotit, zda z nich může vycházet a zda má za to, že prokazují žalobcova tvrzení, dát je souvislosti s tvrzeními žalobce. Jedná se o podklady nové, bude tak na žalovaném, aby je samostatně vyhodnotil a učinil o nich přezkoumatelnou úvahu a případně je zohlednil v celkovém posouzení věci.
33. Žalovaný tak bude v novém řízení mít povinnost umožnit žalobci vysvětlit rozpory, na kterých žalovaný postavil svůj závěr o tom, že tvrzení žalobce nejsou pravdivá, a to v rámci doplňujícího pohovoru. Při této příležitosti taktéž zjistí veškeré rozhodné okolnosti pro řádné posouzení věci. Následně po zhodnocení důkazů a aktuálních zpráv a informací týkající se vlasti žalobce buď podrobně vysvětlí, že považuje žalobcovu výpověď za nevěrohodnou, nebo ji shledá věrohodnou. V případě závěru o věrohodnosti bude mít žalovaný povinnost ve světle závěrů zrušujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu podrobně zkoumat, jestli je strach žalobce odůvodněný, jestli jemu hrozící újma dosahuje intenzity pronásledování a jestli ochrana v zemi původu selhala. Bude muset zjistit, jestli by bylo trestní stíhání, které by případně žalobci hrozilo, vedeno z účelových politických důvodů spojených s projevem jeho

politického přesvědčení a jestli se nevymyká obvyklým standardům trestního stíhání v Moldavsku.

IX. Závěr a náhrada nákladů řízení

34. S ohledem na vše výše uvedené přistoupil krajský soud ke zrušení napadeného rozhodnutí z důvodu nedostatečně zjištěného skutkového stavu a pro nepřezkoumatelnost dle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. a věc na základě § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V něm bude žalovaný vázán shora uvedeným právním názorem krajského soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
35. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl v řízení úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalobci nepřiznal žádné náklady řízení, neboť mu žádné podstatné náklady v řízení nevznikly.
36. Ustanovenému advokátovi žalobce Mgr. Ondřeji Zaorálkovi krajský soud nepřiznal odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů, jelikož zástupce k dotazu soudu podáním ze dne 23. 6. 2025 sdělil, že mu po vydání zrušujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu nevznikly ve věci žádné náklady.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu. Kasační stížnost je nepřípustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu [srov. nález sp. zn. III. ÚS 926/19 ze dne 2. 7. 2019 (N 129/95 SbNU 66)].

Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy žalobce.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 26. červen 2025

Mgr. Jana Volková v. r.
samosoudkyně